

Sundbyberg 2013-07-04

Vår referens:
Mia Ahlgren

Er referens:
ju.registrator@regeringskansliet.se

Handikappförbundens yttrande om E-röstning och andra valfrågor, SOU2013:24

Handikappförbunden är en samarbetsorganisation för 38 funktionshinderförbund som tillsammans representerar ca 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Handikappförbunden välkomnar förslag för att stärka politiska rättigheter för personer med funktionsnedsättning genom att ta bort möjligheten till dispens för otillgängliga vallokaler och fortsatt utredning av möjligheterna till e-röstning.

Handikappförbunden arbetar utifrån mänskliga rättigheter. Politiska rättigheter för personer med funktionsnedsättningar i samband med val är en grundläggande demokratisk fråga. Det handlar om hela processen; **inför valet** – tillgång till kommunikation för att informera sig om valfrågor för att kunna fatta beslut om vilket parti / kandidat att rösta på och ha förutsättning att själv engagera sig i politiska partier, **själva röstningsförfarandet** samt att utvärdera valdeltagande och politiska rättigheter **efter valet**. Handikappförbunden svarade på en enkät till Europarådet 2010 om politiska rättigheter i samband med val och uppmärksammade bland annat stora brister i uppföljning av tillgänglighet till vallokaler.¹

En viktig aspekt när det gäller politiska rättigheter är givetvis valdeltagande där det saknas aktuell statistik och forskning kring valdeltagande när det gäller personer med nedsatt funktionsförmåga. Det ligger utanför utredningens uppdrag, men det borde vara ett mål att öka valdeltagandet, samt att följa upp vilka åtgärder som ger resultat.

Utredningens förslag att fortsätta utreda möjligheterna till e-röstning ser vi som en oerhört viktig insats för att stärka demokratin, inte bara i allmänna val, utan även som en del i arbetet med Sveriges digitala agenda. Det finns idag flera områden där säkerhets- och integritetsaspekter skapar hinder för delaktighet på lika villkor för personer med nedsatt

¹ Enkät svar till Europarådet 2010 <http://www.handikappforbunden.se/intressepolitik/Brev-till-regeringen/Avgivna-2010/>

funktionsförmåga. Om det går att utveckla lösningar som fungerar skulle det skapa innovation som gynnar många.

Synpunkter på vissa förslag

3 E-röstning

Handikappförbunden tillstyrker att en utredning tillsätts för att undersöka kompletterande möjlighet att rösta digitalt i okontrollerade miljöer. Vi tror att praktiska försök och tester med personer med nedsatt funktionsförmåga behövs för att säkerställa en användbar och säker lösning parallellt med manuell hantering. Om testerna lyckas kan det ge vinster på många områden utöver själva allmänna valen. I utredningen nämns till exempel koppling till e-legitimationer där det finns stora problem idag med tillgänglighet och användbarhet som behöver förbättras. Om testerna kommer fram till att det inte går att genomföra e-röstning i okontrollerade miljöer har vi lärt oss mycket om universell utformning och underlag i de internationellt högaktuella säkerhets- och integritetsfrågorna som rör digital kommunikation.

4 Förtidsröstning

4.8.5 Handikappförbunden betonar behovet av breddad rekrytering som speglar befolkningen och utbildning om tillgänglighet och delaktighet för personer med nedsatt funktionsförmåga när det gäller valnämnder och röstmottagare.

6 Deltagande i val för personer med funktionsnedsättning

6.1.7 Handikappförbunden välkomnar förslaget att ta bort möjligheten till dispens för röstlokaler som inte uppfyller kraven på tillgänglighet. En av regeringen utsedd myndighet bör få i uppdrag att följa upp och säkerställa kvaliteten på tillgängligheten till vallokaler.

Tillgänglighet till vallokaler är en viktig signal till kommuner i en vidare mening. Enkelt avhjälpbara hinder för allmänna platser skulle varit åtgärdade 2010. Handikappförbunden hoppas att ansvariga myndigheter tar detta tillfälle att stärka kompetensen och öka tillgängligheten generellt på lokal nivå. Tydliga krav på tillgänglighet och universell utformning ska inspirera och genomsyra regeringens samtliga politikområden.

6.2.3 Handikappförbunden tillstyrker förslaget om att väljare som inte själva kan göra i ordning sina röster får anlita enskild person till hjälp förutom röstmottagarna. Vi framhåller vikten av att utvärdera förändringen för att ta reda på till exempel om målgruppen känner till möjligheten och i vilken utsträckning används den. Det borde också undersökas om väljare som har behov av stöd får det. Det kan vara en svår avvägning.

7.5.1 Handikappförbunden tillstyrker förslaget med ambulerande röstmottagare vid budröstning på grund av sjukdom, funktionshinder

eller ålder. Det borde vara lättare för kommunen att utbilda ambulerande röstmottagare så att det finns kompetens om mänskliga rättigheter och funktionshinder, särskilt när det gäller personer som har kognitiva funktionsnedsättningar som påverkar kommunikationsförmåga. Det är även i detta fall viktigt att utvärdera förändringen.

Ingrid Burman
Ordförande
Handikappförbunden